

نام درس: مطالعات اجتماعی
نام دبیر: رضا قاسمی
تاریخ امتحان: ۱۰ / ۱۰ / ۱۳۹۷
 ساعت امتحان: ۰۸ : ۴۵ صبح / عصر
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
دیبرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش (واحد حافظ)
آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۸-۹۷

نام و نام فانوادگی:
مقطع و رشته: نهم
نام پدر:
شماره داوطلب:
تعداد صفحه سوال: ۳ صفحه

دیبرستان حاج حسین نوابی کانال سروش: @navaeeschool سایت: navaeeschool.ir		نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نمره تجدید نظر به عدد:		
ردیف	سوالات	ردیف						
۱/۵	جای خالی را در جملات زیر با کلمات مناسب تکمیل کنید: درازگودال در نزدیکی کشور فلیپین و اقیانوس آرام قرار دارد. علاوه بر رشد طبیعی جمعیت، عامل دیگری که موجب افزایش جمعیت یک مکان می‌شود، است. قرنهای شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا می‌نامند.						۱	
۱/۵	به سوالات چهارگزینه ای زیر پاسخ دهید. کدام یک از گزینه‌های زیر از اقمار زمین محسوب می‌شود؟ الف) کیوان ب) ماه ج) عطارد د) تیر در کدام کشورها برنامه‌هایی را برای تشویق به فرزندآوری طراحی و اجرا می‌کنند تا با کاهش رشد جمعیت مقابله کنند? الف) ژاپن، امریکا، کره جنوبی، روسیه ب) ژاپن، سنگاپور، کره جنوبی، سوریه ج) ژاپن، سنگاپور، کره جنوبی، روسیه د) ژاپن، سنگاپور، کره شمالی، روسیه در کدام یک از کشورهای زیرشکار گسترش فیل‌ها صورت می‌گیرد? الف) نیجریه ب) هند ج) اتیوپی د) کنیا						۲	
۲	سوالات صحیح و غلط: برخی از دانشمندان معتقدند که جنگلهای استوایی حدود ۵۰ درصد اکسیژن سیاره زمین و ۵۰ درصد رطوبت جو را تولید می‌کنند. صحیح () غلط () بیشترین وسعت ساوان در قاره آسیاست. آب و هوای ساوان در تمام طول سال، گرم است و در آن، دو فصل خشک، و مرطوب وجود دارد. صحیح () غلط () تایگا زمستان‌های طولانی دارد و سرمای هوا در آن، بسیار شدید است؛ به طوری که به زیر ۳۴ درجه سانتیگراد نیز می‌رسد. صحیح () غلط () هر چه از سطح زمین بالاتر برویم، فشار هوا کم می‌شود. به همین دلیل، فشار هوا در سطح دریاها زیاد و در ارتفاعات و کوهستانها زیاد است. صحیح () غلط ()						۳	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	نصفالنهار را با تقسیم‌بندی آن شرح دهید.	۴
۱	اختلاف زمان در مناطق مختلف زمین چگونه صورت می‌گیرد؟	۵
۱	کوه‌های گنبدی چگونه ایجاد می‌شوند؟	۶
۱	ایوان خشکی و شب قاره را تعریف کنید.	۷
۱	دوری و نزدیکی به اقیانوسها و دریاهای چگونه بر آب و هوا جهان تاثیر می‌گذارد؟	۸
۱	بیوم ساوان را به طور کامل معرفی کنید.	۹
۱	تخربی جنگلهای استوایی در کدام کشورها و به چه علت‌هایی صورت گرفته است؟	۱۰
۱	در چه صورتی رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه پیشرفت خواهد بود؟	۱۱
صفحه‌ی ۲ از ۳		

ردیف	سؤالات	ردیف
۱	نابرابری جهانی یا بین المللی به چه معناست؟	۱۲
۱	معمول‌آ میزان ثروت مادی و رشد اقتصادی کشورها را با چه عواملی اندازه‌گیری می‌کنند؟	۱۳
۱	حکومت صفوی چگونه در سراشیبی سقوط افتاد؟ شرح دهید.	۱۴
۱	رونق تجارت در زمان کدام شاه صفوی و به چه علای رخ داد؟	۱۵
۱	در دوره سی ساله فرمانروایی کریم خان زند چه اقداماتی صورت گرفت؟	۱۶
۱	نتیجه اعتراض مردم و علمای پس از اعتراض به معاهده گلستان چه بود؟ توضیح دهید.	۱۷
۱	دو مورد از اقدامات عباس میرزا برای پیشرفت ایرانیان را بنویسید.	۱۸

کلید سوالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	ماریانا- مهاجرت و قرون جدید.	
۲	ب- ج- د	
۳	ص- غ- ص- غ	
۴	نصفالنهارها نیمدایره‌های فرضی هستند که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده‌اند و طول مساوی دارند. برای درجه بندی نصفالنهارها، نصفالنهار را که از رصدخانه گرینویچ در شهر لندن عبور می‌کند به عنوان نصف النهار مبدأ انتخاب کرده‌اند. نصف النهار مبدأ و امتداد آن در سوی دیگر کره، زمین را به دو نیمکره‌های شرقی و غربی تقسیم کرده است. نصفالنهار مبدأ، صفر درجه و نصف النهارهای دیگر از ۰ تا ۱۸۰ درجه غربی و ۱۸۰ درجه شرقی درجه بندی شده‌اند؛ زیرا محیط زمین ۳۶۰ درجه است.	
۵	نتیجه حرکت وضعی زمین، پدید آمدن شب و روز و اختلاف ساعت است. وقتی نیمه‌های از زمین در مقابل خورشید قرار می‌گیرد، تمام نقاطی که روی یک نصفالنهار قرار دارند، در یک زمان خورشید را در آسمان مشاهده می‌کنند. وقتی خورشید درست روی نصفالنهار مبدأ قرار می‌گیرد، در همه شهرهایی که روی این نصفالنهار از شمال اروپا تا جنوب آفریقا قرار گرفته‌اند، هنگام ظهر است. در همین حال، مردم کشورهایی که در شرق گرینویچ قرار دارند، خورشید را زودتر دیده‌اند و بنابراین، از ظهرشان گذشته است.	
۶	گاهی مواد مذاب یا ماقما از سمت گوشه به طرف پوسته حرکت می‌کنند و به آن فشار وارد می‌آورند. اگر مواد مذاب از پوسته راهی خروج از پوسته پیدا کنند و فوران کنند، کوههای آتشفسانی را به وجود می‌آورند اما اگر فوران رخ ندهد و لایه پوسته بالا بیاید، کوههای گنبدی ایجاد می‌شوند.	
۷	در جاهایی که اقیانوسها با خشکی تماس دارند، اغلب ناحیه‌ای کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰ متر دیده می‌شود که به آن فلات قاره یا ایوان خشکی می‌گویند. فلات قاره در دریاها و دریاچه‌ها نیز دیده می‌شود و در برخی از آنها جزیره‌هایی سر از آب بیرون آورده‌اند. معمولاً فلات قاره‌ها از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز و جزایر ماهیگیری اهمیت زیادی دارند. بعد از فلات قاره ناگهان شیب زیاد می‌شود و تا عمق ۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متری ادامه می‌یابد؛ به این بخش شیب قاره می‌گویند.	
۸	خشکیها زودتر از آبها گرم می‌شوند و سریعتر گرمای خود را از دست میدهند. آبها بیشتر از خشکیها گرما را در خود ذخیره می‌کنند. به همین سبب، اقیانوسها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می‌شوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش میدهند.	
۹	ساوان منطقه علفزارها با درختان تک و منفرد است که در مجاورت جنگلهای استوایی واقع شده است. بیشترین وسعت ساوان در قاره آفریقا است. آب و هوای ساوان در تمام طول سال، گرم است و در آن، دو فصل خشک، و مرطوب وجود دارد. ساوان از نظر تنوع جانوری بسیار غنی است. در ساوان، علفخواران تنومند چون گورخر، فیل، زرافه و کرگدن فراواناند و گوشتخواران درنده، چون شیر از این گیاهخواران تغذیه می‌کنند. درختان بائوباب از گونه‌های گیاهی مشهور ساوان هستند.	
۱۰	تخرب جنگلهای استوایی در برخی از کشورها مانند برزیل و اندونزی بسیار گسترش یافته و باعث نابودی بسیاری از گونه‌های گیاهی و جانوری شده است. در جنگلهای آمازون، مدت‌های طولانی تعداد بسیار کمی از قبیله‌ها به صورت پراکنده زندگی می‌کردند. در پنجاه سال اخیر، کشاورزی و دامداری و تجارت الوار و استخراج معادن طلا و بوکسیت آلومنینیم موجب تخریب یا جنگل زدایی در این منطقه شده است.	

<p>چنانچه در یک کشور برای آموزش صحیح و کار و تأمین شغل جوانان برنامه‌ریزی مناسب و سرمایه‌گذاری صورت بگیرد، رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه پیشرفت خواهد بود.</p>	۱۱
<p>به این معنی که از نظر ثروت و درآمد، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب، آموزش، بهداشت، اشتغال، گذران اوقات فراغت، و نظایر آن تفاوت‌های زیادی بین کشورها دیده میشود.</p>	۱۲
<p>معمولًاً میزان ثروت مادی و رشد اقتصادی کشورها را با تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه اندازه‌گیری میکنند.</p>	۱۳
<p>پس از مرگ شاه عباس اول، چهار پادشاه دیگر بر تخت شاهی تکیه زدند که بعضی از آنها توانایی و لیاقت اداره کشور را نداشتند. سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان و یا بازداشت آنها از حکومت ولایتها و آموختن شیوه کشورداری، موجب شد سلسله صفوی پس از شاه عباس اول از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم بماند. در نتیجه ضعف و بی‌لیاقتی شاهان، مقامهای کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیتهای مهم خود بازماندند. بنابراین، امور حکومت مختل شد و هرج و مرج کشور را فرآگرفت. در چنین اوضاع نابسامانی، گروهی از افغانها در قندهار سر به شورش برداشتند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت، به سوی اصفهان حرکت کردند. سلطان حسین صفوی که نمیتوانست با این گروه شورشی کوچک مقابله کند، پس از چند ماه محاصره، به ناچار تسليم آنان شد.</p>	۱۴
<p>در عصر صفوی به دلیل یکپارچه بودن سرزمین ایران و وجود نظم و امنیت در سراسر کشور، تجارت داخلی و خارجی پررونق بود. شاهان صفوی، به خصوص شاه عباس اول، برای گسترش تجارت کوشش بسیار کردند. در آن دوره، شبکه وسیعی از راهها و کاروانسرای‌ها در سراسر ایران ایجاد شد که نظیر آن در کمتر کشوری وجود داشت.</p>	۱۵
<p>دوران فرمانروایی کریمخان سی سال طول کشید. در این دوران، ثبات و آرامش نسبی در سراسر کشور به وجود آمد و در نتیجه، اوضاع اجتماعی و اقتصادی بهتر شد. در این زمان، بناهای مهمی مانند بازار وکیل، مسجد وکیل، حمام وکیل و ارگ کریمخان در شیراز، پایتخت زنده، ساخته شد و فعالیتهای علمی و فرهنگی در آن شهر رونق گرفت.</p>	۱۶
<p>مردم ایران که از عهدنامه گلستان ناخشنود بودند، با فتوای علماء برای آزاد کردن سرزمینهای اشغالی بسیج شدند. سپاه ایران که از جنگاوران ایلها و نیروهای داوطلب مردمی تشکیل شده بود، به سرعت مناطق اشغال شده را آزاد کرد. روسیه با تمام قوا و تجهیزات خود وارد جنگ شد و با شکست دادن سپاه ایران، عهدنامه ترکمانچای را که ننگین ترا از قرارداد گلستان بود. به کشور ما تحمیل کرد. بر اساس این قرارداد، سرزمین‌های ایرانی شمال رود ارس به تصرف روسیه درآمد؛ ایران از کشتیرانی در دریای مازندران محروم شد.</p>	۱۷
<p>یکی از اقدامات عباس‌میرزا برای پیشرفت ایران فرستادن افرادی به انگلستان برای فراغیری علوم و فنون جدید بود. این افراد و کسان دیگری که پس از اینها برای تحصیل در رشته‌های فنی، نظامی و پژوهشی به اروپا رفتند، به تدریج زمینه آشنایی ایرانیان را با دستاوردهای تمدن اروپا فراهم آوردند. آنها کنگکاو بودند که بدانند دلیل پیشرفت‌های علمی و صنعتی کشورهای اروپایی چه بوده است. عباس‌میرزا همچنین برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتابهایی را در موضوع تاریخ آن کشورها به فارسی ترجمه شد.</p>	۱۸
	جمع بارم ۱۰ نفره